

Investeringskader Groeifonds Rijswijk

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl

Inleiding

In 2020 ontvangt Rijswijk een grote eenmalige inkomst door de verkoop van onze Eneco aandelen. Met deze verkoop is een bedrag van ca. €70 miljoen gemoeid.

Tegenover deze eenmalige inkomst staat het (structurele) verlies door het vervallen van de jaarlijkse dividendinkomsten van €800.000. Hiermee is bij het opstellen van de begroting 2020 – 2023 rekening gehouden, waarmee de €70 miljoen besteedbaar is.

De omvang van de Eneco gelden biedt de mogelijkheid om Rijswijk een mooie impuls te geven waar dat door ontbrekende financiële middelen (nog) niet kon. Deze notitie bevat uitgangspunten voor een zorgvuldig afweging over de besteding van de 'Eneco gelden'. Daaraan voorafgaand wordt in wat meer algemene zin ingegaan op het onderwerp investeringen.

Algemeen

Rijswijk groeit, verandert en vernieuwt.

Rijswijk groeit. Het inwoneraantal stijgt naar boven de 60.000, daarmee zijn we de snelst groeiende stad van Nederland. Deze bevolkingsgroei leidt tot meer vraag naar huizen, scholen, kantoren, winkels en bedrijven. Maar ook tot meer vraag naar maatschappelijke ondersteuning, zorg, sport, cultuur en recreatie voorzieningen en tot meer verkeer.

Rijswijk verandert. We staan voor grote veranderopgaven. Omdat nieuwe technologieën beschikbaar komen. Omdat het klimaat verandert. Omdat we een gezondere lucht willen. Omdat we minder afhankelijk willen zijn van fossiele brandstoffen. En omdat de maatschappij andere eisen stelt.

Rijswijk vernieuwt. Een groot deel van Rijswijk is gebouwd in de naoorlogse jaren. Veel gebouwen, wegen, fiets- en voetpaden, bruggen en tunnels, parken, riolen en gemalen uit die tijd zijn de komende jaren toe aan renovatie, restauratie of vervanging. Naast de nieuwbouw in RijswijkBuiten die bijdraagt aan de vitaliteit van de stad als geheel, is het ook belangrijk gericht te investeren binnen de wijken van Rijswijk, bij voorkeur integraal. Met integraal wordt bedoeld zowel in wonen, mobiliteit, recreatie, natuur, duurzaamheid, sociale-, culturele- en welzijnsvoorzieningen, economie, etc.

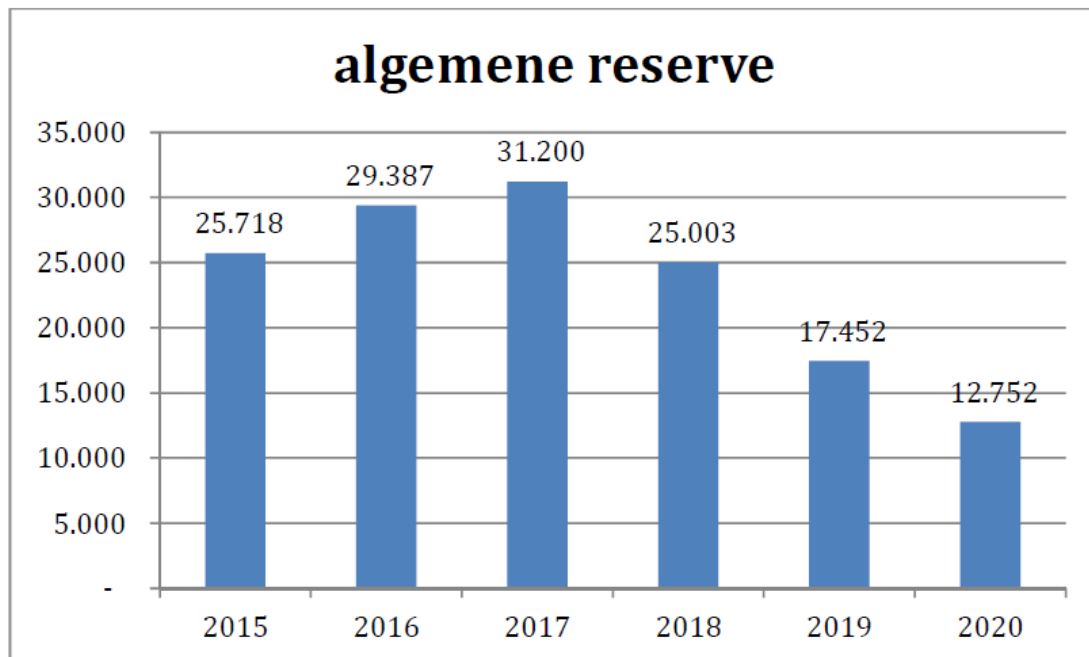
Om in te spelen op deze drie ontwikkelingen - groei, verandering en vernieuwing - moet de gemeente innoveren. De financiële gezondheid van de gemeente Rijswijk is de afgelopen jaren verslechterd onder meer door taken die gemeenten erbij hebben gekregen zonder voldoende budget. Dit zorgt voor extra druk op financiën en maakt investeren lastiger. Hieronder wordt de financiële positie van de gemeente Rijswijk toegelicht, waarna wordt ingegaan op het investerend vermogen.

Financiële gezondheid gemeente Rijswijk

Hieronder is de financiële gezondheid conform de BBV weergegeven in een aantal verplichte kengetallen. De kengetallen geven overwegend een oranje / rood beeld (in plaats van groen):

Kengetal	Solide	Neutraal	Risicovol	Rijswijk 2020 excl. Eneco opbrengst
Solvabiliteit	> 50%	20%-50%	< 20%	9%
Netto Schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%	162%
Weerstandsratio	> 1,4	0,8 – 1,4	< 0,8	1
Grondexploitatie	< 20%	20% – 35%	> 35%	73%

De tekorten van 2018 en 2019 hebben gezorgd voor een snel slinkende algemene reserve. De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor het opvangen van risico's en tegenvallers. Onderstaand het verloop van de algemene reserve in de afgelopen jaren:

Het negatief rekeningresultaat 2019 wordt in 2020 afgeboekt, hierna resteert € 12,8 mln. in de algemene reserve. Met de huidige tekorten en de mogelijke financiële effecten van de corona uitbraak is dit zeer kwetsbaar.

Het college zet in op het verbeteren van de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Op 7 juli jl. is door de gemeenteraad de 1ste halfjaarrapportage 2020 vastgesteld. In de 1ste halfjaarrapportage 2020 heeft het college het volgende voorgesteld:

1. binnen 4 jaar naar een neutraal risicoprofiel toe te groeien;
2. van de Eneco-opbrengt 20 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve om de solvabiliteit te verbeteren en toe te groeien naar neutraal risicoprofiel;
3. met het traject transparant begroten keuzemogelijkheden maken die leiden tot een structurele verbetering van € 5 mln. op de begroting;
4. de financiële gevolgen van de corona uitbraak ten laste van het weerstandsvermogen te brengen;
5. het restant van de opbrengst van de verkoop van Eneco ad. € 51 mln. toe te voegen aan de bestemmingsreserve Groeifonds Rijswijk.

Investerend vermogen

Ons investerend vermogen wordt begrensd door de mogelijkheden om in de begroting de lasten (rente en afschrijving) die uit de investeringen voortvloeien op te vangen. Hoewel het voor gemeenten doorgaans geen probleem is om financiering te vinden, beperken de daaruit voortkomende rentelasten de ruimte in de begroting die vrij kan worden benut. Voor investeringen die samenhangen met de groei van de gemeente kan dekking gevonden worden in de extra inkomsten (bijv. areaalgelden, extra inkomsten OZB, etc) die voortvloeien uit de groei van Rijswijk (groei met groei).

Het Groeifonds Rijswijk kan op verschillende manieren worden ingezet:

1. Dekkingsmiddel voor incidentele kosten.
2. Dekkingsmiddel voor kapitaallasten. De structurele kosten voor afschrijving worden gedekt door vrijval uit het Groeifonds Rijswijk en drukken niet op de reguliere begroting.
3. Financieringsmiddel om een impuls te geven aan investeringen vanuit de markt die zonder steun vanuit de gemeente niet tot stand komen.

Kader voor de besteding van het Groeifonds Rijswijk

Het college heeft voorgesteld om € 50 mln. van de Eneco gelden toe te voegen aan de bestemmingsreserve Groeifonds Rijswijk en een kader uit te werken voor de besteding van het geld. Dit kader bestaat uit:

1. regels over de besluitvorming over de inzet van het Groeifonds Rijswijk en de verantwoordingen over de besteding;
2. uitgangspunten voor de besteding van het Groeifonds Rijswijk.

Besluitvorming en verantwoording over inzet Groeifonds Rijswijk

Het Groeifonds Rijswijk biedt grote mogelijkheden, maar is wel beperkt. De keuze waar de gelden voor worden ingezet moet dan ook zorgvuldig worden gemaakt. Ook over de toekomstige besluitvorming voor de besteding van het Groeifonds Rijswijk stelt het college voor om afspraken te maken. Deze afspraken moeten waarborgen dat het besluit om het Groeifonds Rijswijk in te zetten op een transparante manier plaatsvindt, waarin zowel het college als de gemeenteraad een rol heeft. Kern van de afspraken is:

- De Eneco gelden worden ondergebracht in een bestemmingsreserve Groeifonds Rijswijk.
- De reserve, inclusief doelstellingen, kaders voor de investering, looptijd en andere kenmerken worden ingesteld door de raad.
- Het college respectievelijk de raad zal binnen de scope van de reserve concrete voorstellen doen aan de raad voor de inzet (besteding) van het Groeifonds Rijswijk.
- Het voorstel bevat een maatschappelijke kosten-baten analyse.
- Rendement of meevallers uit de projecten vloeien terug naar de reserve.
- De reserve blijft onder verantwoordelijkheid van de raad, elke aanpassing vraagt een raadsbesluit.

Het college legt twee keer per jaar verantwoording af over de besteding/inzet van het Groeifonds Rijswijk. In het najaar over de eerste helft van het kalenderjaar en bij de jaarrekening over de tweede helft van het kalenderjaar.

Bovenstaande afspraken worden vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen, nota weerstandvermogen en risicomanagement, het treasurystatuut, en de financiële verordening.

Uitgangspunten besteding Groeifonds Rijswijk

Het college heeft uitgangspunten opgesteld die richting geven aan de besteding van het Groeifonds Rijswijk. Deze uitgangspunten zijn wenselijk, maar niet voorwaardelijk. Een projectvoorstel hoeft niet alle punten te voldoen om het Groeifonds Rijswijk in te zetten. Dit zou de besteding van de gelden te veel beperken. De inzet van het Groeifonds Rijswijk wordt passender naar mate er aan meer punten is voldaan en 'groen' scoren. In onderstaande tabel zijn de uitgangspunten opgenomen, waarna een uitleg volgt.

Wegingskader				
Afwijzings-criteria	De mate waarin het publiek belang van Rijswijk wordt gediend	Groot belang	Gering belang	Geen belang
	Breed draagvlak in de raad (31 zetels totaal)	20 zetels of meer	16 tot 19 zetels	Geen meerderheid in de raad
	De structurele lasten die volgen uit de investering zijn gedekt in de meerjarenbegroting	Volledige structurele dekking	Gedeeltelijke dekking of dekking op termijn	Geen structurele dekking

Inhoudelijke weging	De mate waarin de investering past bij de langjarige visie op de stad. De mate waarin de investering: - Groei - verandering - vitalisering	Zeer passend	Passend	Nauwelijks passend	Niet passend
	De mate waarin de investering een bijdrage levert aan verschillende opgaves	Grote bijdrage aan opgaves	Aannemelijk bijdrage aan opgaves	Gering bijdrage aan opgaves	Enkele bijdrage aan opgave
	De mate waarin de investering bijdraagt aan huidige opgaves en gemaakte afspraken richting derden, verplichtingen, toezeggingen, etc.	grote bijdrage	draagt bij	draagt nauwelijks bij	draagt niet bij
	De mate waarin de uitvoering van het investeringsproject (en de gestelde doelen) kansrijk worden geacht	Zeer kansrijk	Tamelijk kansrijk	Nauwelijks kansrijk	Niet kansrijk
Financiële weging	De mate waarin de innovatieve investering zichzelf terugverdient (rendabel is)	$\geq 80\%$	$< 80\%$, maar $\geq 50\%$	$< 50\%$, maar $\geq 20\%$	$< 20\%$
	De mate waarin andere partijen financieel bijdragen aan de investering en daarmee investeren in publiek belang van Rijswijk	$\geq 80\%$	$< 80\%$, maar $\geq 50\%$	$< 50\%$, maar $\geq 20\%$	$< 20\%$
	De financiële consequenties indien van de investering wordt afgezien	Groot	Aanmerkelijk	Gering	Geen

Afwijzingscriteria

Er zijn drie afwijzingscriteria geformuleerd. Dit betreft het publiek belang, breed politiek draagvlak en deugdelijke financiële dekking. Verdere uitwerking van een voorstel voor inzet van het Groeifonds Rijswijk gebeurt alleen indien op deze drie criteria drie keer groen wordt gescoord, of twee keer groen en maximaal één keer oranje.

De investering dient het publiek belang van Rijswijk

De investering dient het publieke belang van Rijswijk. Zonder impuls vanuit de gemeente komt de investering niet tot stand. In welke mate het publiek belang wordt gediend kan kwantitatief worden

bepaald aan de hand van de hoeveel inwoners profiteren. Indien het publiek belang niet of beperkt wordt gediend kan het Groeifonds Rijswijk hiervoor niet worden ingezet.

Breed draagvlak in de raad

Breed politiek draagvlak voor de inzet van het Groeifonds Rijswijk is van belang, hiervan is sprake indien 20 zetels of meer in de gemeenteraad een voorstel voor inzet van het Groeifonds Rijswijk steunt.

Structurele kosten worden gedekt uit structureel budget

Het uitgangspunt is dat structurele kosten worden gedekt uit structureel budget en daarmee dekking hebben in de meerjarenbegroting. Het Groeifonds Rijswijk wordt niet ingezet voor het sluitend maken van de meerjarenbegroting wanneer regulier of structurele uitgaven geen dekking hebben. Daarmee zou het bedrag kunnen verdampen waardoor niet de gewenste (tastbare) impuls wordt gegeven. De gelden worden ingezet voor onderwerpen die zonder (financiële) impuls niet van de grond zouden komen.

Inhoudelijke afweging

Past binnen de langjarige bestuurlijke visie.

De besteding van het Groeifonds Rijswijk heeft betekenis voor de stad, past binnen de stadsvisie en draagt bij aan de toekomst van de Rijswijk. De investering speelt in op groei, verandering of het verbeteren van de vitaliteit van de gemeente Rijswijk op lange termijn.

Draagt bij aan verschillende opgaves

De investering versterkt het imago van Rijswijk en wordt ingezet voor alle beleidsterreinen (sociaal, fysiek, maatschappelijk), bij voorkeur voor onderwerpen die vragen om een integrale beleidsterrein overstijgende aanpak en resultaat. Het gaat hier om een kwantitatief – hoeveelheid opgaves – en een kwalitatief – in welke mate draagt het bij aan de opgaves – benadering.

Draagt bij aan lopende opgaves

Ook de afgelopen jaren is ingezet op de nodige investeringen. Daarin trekken we samen op met inwoners, ondernemers, maatschappelijk partners en andere overheden. Nieuwe investeringen kunnen lopende projecten versterken en ligt in lijn met reeds gemaakte afspraken met derden.

Kansrijke doelstellingen

Aan de investering ligt een investeringsplan, inclusief heldere doelstellingen en een reëel investeringsplanning en investeringsbegroting ten grondslag. De investering draagt bij aan de geformuleerde doelstellingen. Deze doelstellingen worden inhoudelijk, in planning en in budget haalbaar en realistisch geacht.

Financiële afweging

Revolverend

De Eneco gelden worden zodanig ingezet dat er een opbrengst wordt gerealiseerd die weer kan worden besteed. Enerzijds doordat de investeringslasten worden gecompenseerd door besparingen of inkomsten op de reguliere begroting als gevolg van innovatieve investeringen. Het geld dat wordt bespaart of naar de gemeente terugvloeit kan opnieuw worden ingezet. Anderzijds door met het geld investerend vermogen van andere partijen aan te trekken. Zodat met het geld extra geld wordt aangetrokken.

Proces van voorstel tot besluitvorming

Voorselectie door de raad

Vanuit de raad en het college komen voorstellen voor inzet van het Groeifonds Rijswijk. Voor ieder voorstel wordt een eerste globale uitwerking gemaakt hoe het voorstel scoort op de afwegingscriteria. Het college legt deze eerste uitwerking ter besluitvorming voor aan de raad. De raad besluit welke voorstellen nader uitgewerkt gaan worden en welke voorstellen afvallen (voorselectie).

Uitwerking

Voorstellen die positief uit de voorselectie door de raad zijn gekomen worden verder uitgewerkt. Bij deze uitwerking van deze voorstellen wordt de Maatschappelijke kosten en baten analyse uitgewerkt. Ook worden de uitgangspunten voor besteding van het Groeifonds Rijswijk integraal meegenomen in de verdere uitwerking. Dit kan leiden tot aanpassing van een score op één of meerdere uitgangspunten ten opzichte van de voorselectie.

Finale besluitvorming

Uitgewerkte voorstellen worden door het college ter finale besluitvorming aangeboden aan de raad.